

В. М. Голуб, Н. П. Голуб

Уманський державний педагогічний університет

ДОСЛІДНИЦЬКА РОБОТА ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Сьогодні, коли в усіх сферах життя незалежної України відбуваються зміни, все більшою перешкодою їм стає недооцінка значення освіти, недостатня увага до її проблем з боку суспільства. В ім'я найвищих інтересів України, її народу освіта потребує належної уваги, визнання її переваги серед інших пріоритетів. Сучасні соціальні процеси викликали необхідність переходу школи на нову концепцію підготовки майбутніх спеціалістів, вдосконалення її якості, підвищення рівня професіоналізму, компетентності, інтелектуальної культури [1].

Підготовка вчителів початкових класів повинна відповідати сучасним запитам соціуму, зростанням обсягів наукової та технічної інформації. Вона повинна включати як обов'язкові компоненти оволодіння методами самостійного пошуку, аналізу та синтезу процесів і явищ, корекції професійної діяльності. Зростає увага суспільства до вдосконалення педагогічної майстерності вчителів, їх готовності орієнтуватися в складних проблемах навчання та виховання підростаючого покоління [2].

Перспективні завдання освіти, які окреслені державною національною програмою “Освіта” (Україна XXI століття), передбачають подальший пошук шляхів розвитку школи. В основі реформування освіти в нашій державі лежить впровадження сучасної психолого-педагогічної парадигми. Цю парадигму можна розглядати як докорінне нововведення, яке має величезний вплив на свідомість та самосвідомість кожного вчителя, пробуджує його творчу енергію [1].

Незадовільна робота шкільних колективів і недоліки в підготовці до дослідницької педагогічної роботи вчителів початкових класів дозволяють стверджувати, що формування готовності вчителя до здійснення такої діяльності повинно зайняти більше місця в навчально-виховному процесі вищої педагогічної школи [3]. Існуючий зміст підготовки не забезпечує формування готовності вчителя початкових класів до педагогічної дослідницької діяльності, оскільки не є системою, не враховує умови порівневої освіти. Існуюча програма підготовки вчителя до педагогічної дослідницької діяльності не враховує специфіки підготовки вчителя початкових класів і рівні професіоналізму [4].

У зв'язку з важливою педагогічною значущістю формування дослідницьких навичок вчителів початкових класів є досить актуальною педагогічною проблемою.

Для перевірки рівня готовності вчителів початкових класів до педагогічних досліджень на уроках ми провели експеримент у школах м. Умані. Нами була розроблена програма дослідження, яка включала в себе використання методів спостереження, опитування, бесіди, анкетування, педагогічного порівняльного експерименту.

У дослідженні брали участь 22 учителі початкових класів, 49 учнів початкових класів, з них до складу експериментальної групи входило шість учителів початкових класів, до контрольної групи – 16 учителів.

Обробка результатів аналізу спостережень, усного опитування, анкетування, тестових завдань дозволили виділити три рівні організації дослідницької діяльності вчителів початкових класів: низький, середній, високий.

В ході експерименту ми зафіксували позитивну динаміку рівнів сформованості основних компонентів: мотивів, знань, дослідницьких умінь.

Як видно з таблиці, рівень дослідницької діяльності в дослідній групі порівняно з вчителями контрольної групи зріс: з 92 % вчителів з низьким рівнем дослідницької діяльності залишилося 61,1 %. Кількість вчителів з середнім рівнем зросла з 8% до 33, 8%.

Розвиток дослідницької діяльності вчителів початкових класів за період експерименту

Групи	Рівні					
	Високий		Середній		Низький	
	на поч. експерим.	в кінці експерим.	на поч. експерим.	в кінці експерим.	на поч. експерим.	в кінці експерим.
Дослідна	–	5,1 %	8 %	33,8 %	92 %	61,1 %
Контрольна	–	–	8,2 %	12,3 %	91,8 %	86,7 %

В процесі дослідження ми встановили ряд закономірностей, а саме: чим раціональніше і більше підпорядкована меті підготовки організація педагогічної дослідницької діяльності, тим вищий якісний рівень досліджуваної підготовки спеціаліста.

Список використаних літературних джерел

1. Державна національна програма „Освіта” (Україна ХХІ ст.). – К., 1994. – 62 с.
2. Загвязинский В. И. Учитель как исследователь. – М. : Знание, 1980. – 98с.
3. Каташинская И. В. Формирование исследовательских умений в будущих педагогов в процессе профессиональной подготовки: Дис. канд. ... пед. наук : 13.00.01 / КГУ им. Т.Г.Шевченко. – К., 1992. – 229 с.
4. Кловак Г. Т. Підготовка майбутнього вчителя-дослідника як педагогічна проблема сучасної школи // Психолого-педагогічні проблеми

сільської початкової школи: Збірник наукових праць УДПУ імені Павла Тичини / Ред. кол.: Н. С. Побірченко (гол. ред.) та ін. – К. : Науковий світ, 2002. – С. 14–22.